

Het failliet van een VWO-profiel

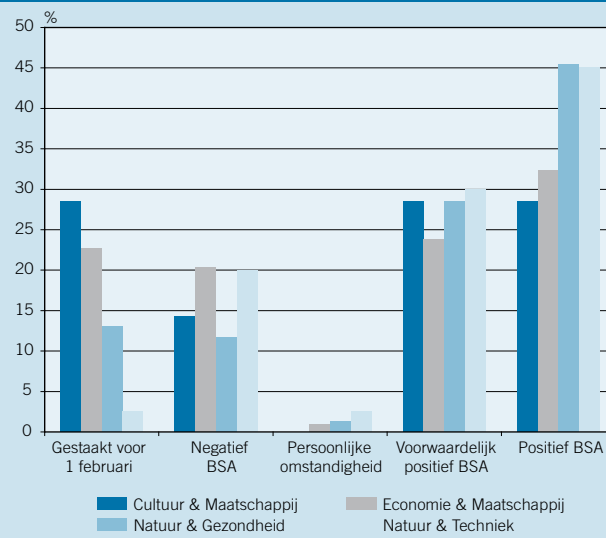
Vanaf 2010 is het VWO-vak economie geen eis meer voor toelating tot de gelijknamige WO-studie. Volgens de VSNU geeft de sector daarmee aan dat het vak economie niet noodzakelijk is om een economische opleiding met succes te voltooien. Als reden wordt aangevoerd dat de sector voor het economisch onderwijs de toegankelijkheid voor bètaleerlingen wil verruimen. Hiermee wordt een situatie geformaliseerd die aan een aantal economische faculteiten al geruime tijd staande praktijk is. De Erasmus School of Economics laat sinds jaar en dag scholieren toe zonder het vak economie in hun pakket. De Universiteit van Tilburg is een van de weinige faculteiten die tot 2010 heeft vastgehouden aan economie als vooropleidingseis.

Feit is dat de afgelopen jaren het aandeel bètaleerlingen onder de studenten economie al fors is opgelopen. Op basis van CBS-cijfers valt te berekenen dat het aandeel eerstejaarsstudenten economie en bedrijfseconomie met een natuurprofiel op het VWO is gestegen van 20,8 procent in 2004/2005 naar 30,4 procent in 2008/2009. Economische faculteiten zien deze scholieren graag komen, niet alleen om financiële redenen maar ook vanwege de kwaliteit. Scholieren met een natuurprofiel presteren namelijk beter in het wetenschappelijke economisch onderwijs. Dit blijkt uit figuur 1, waarin voor het Erasmuscohort 2008/2009 de resultaten in het eerste bachelorjaar worden uitgesplitst naar VWO-profiel. Van de studenten met een natuurprofiel haalt circa 45 procent een positief bindend studieadvies, tegen circa dertig procent voor studenten met een maatschappijprofiel. Een positief bindend studieadvies betekent dat een student de volledige zestig studiepunten in één jaar haalt. De natuurprofielen scoren ook iets hoger in de categorie voorwaardelijk positief studieadvies: tussen de veertig en zestig behaalde studiepunten. De totale uitval van eerstejaarsstudenten is per saldo dan ook veel lager onder studenten met een natuurprofiel dan onder studenten met een maatschappijprofiel: 25 tegenover 45 procent. De verklaring hierachter is dat de natuurprofielen een hoger analytisch niveau hebben. Deze profielen trekken de analytisch sterkere scholier en bieden hem of haar ook een betere wiskundige vorming. In de maatschappijprofielen wordt immers overwegend wiskunde A gekozen, tegenover het moeilijkere wiskunde B in de natuurprofielen. Hoewel weinig verrassend voor diegenen die werkzaam zijn aan een economische faculteit, illustreren deze cijfers wel het failliet van het VWO-profiel Economie & Maatschappij. Ook schetsen ze een werkelijkheid die haaks staat op het onderwijsbeleid. De profielen zijn immers een belangrijk onderdeel van de onderwijsvernieuwingen in de bovenbouw en moesten ervoor zorgen dat het VWO beter aansluit op een universitaire opleiding. Door die betere aansluiting zou ook het aantal studenten dat het universitaire onderwijs voortijdig verlaat, moeten verminderen. Dit blijkt overduidelijk niet het geval te zijn. Studenten met een profiel Economie & Maatschappij hebben het moeilijk in de studie economie en staan vanaf het begin op een achterstand ten opzichte van studenten met een natuurprofiel. Hoe frustrerend moet dit wel niet zijn voor de scholier die uit economische interesse heeft gekozen voor Economie & Maatschappij.

SINDS 1916

Figuur 1

Resultaten eerstejaars-economiestudenten aan de Erasmus School of Economics, cohort 2008/2009.

De officiële voorlichting rondom de profielkeuze op de middelbare scholen volgt in de meeste gevallen een vast stramien, waarin de economische WO-opleidingen worden gekoppeld aan het VWO-profiel Economie & Maatschappij. Dit geldt ook voor de profielkeuzetesten die in de markt worden aangeboden. Door verkeerde voorlichting kan het gebeuren dat een scholier die belangstelling heeft voor economie, maar ook een natuurprofiel zou aankunnen, een suboptimale keuze voor Economie & Maatschappij maakt. Een natuurprofiel met wiskunde B zou hem of haar immers beter voorbereiden op de studie economie. Een verstandige schooldecaan zal zich niets van de profielen aantrekken en scholieren adviseren om een natuurprofiel te kiezen als ze het aankunnen. Dan worden scholieren maximaal uitgedaagd en houden ze voor wat betreft de studiekeuze alle opties open.

Hoewel in individuele gevallen scholieren baat kunnen hebben bij een burgerlijk ongehoorzame schooldecaan, verdient het toch de voorkeur om de kloof tussen de werkelijkheid en de voorlichting permanent te dichten. Dit kan op twee manieren. De koninklijke weg is dat de minister het failliet van de profielen erkent en het oude onderscheid tussen VWO alfa en bèta herstelt. Een alternatief is een verplichte verzwarening van het wiskundeonderwijs binnen het profiel Economie & Maatschappij tot wiskunde B, zodat de aansluiting met het universitaire onderwijs wordt verbeterd en scholieren niet langer de dupe zijn van verkeerde voorlichting.

IVO ARNOLD

Opleidingsdirecteur aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en hoogleraar aan de Nyenrode Business Universiteit